

Eksempler på bruk av læringsstrategier med utgangspunkt i lesing av saktekst

<p>Læreplan i samfunnsfag Kompetansemål etter vg1/vg2</p> <p>Utforskaren utforske lokale, nasjonale eller globale problem og drøfte ulike løysingsforslag munnleg og skriftleg med presis bruk av fagomgrep</p> <p>Internasjonale forhold gjere greie for ulike forklaringar på kvifor det finst fattige og rike land og diskutere tiltak for å redusere fattigdommen i verda</p>	<p>Sentral idé: Som reflekterende og handlende individer kan menneskene være med på å forstå, endre seg selv og omgivelsene sine.</p> <p>Hovedspørsmål: Hva fører mennesker inn i og ut av fattigdom?</p> <p>Sentrale ord/begrep: Lærerord eller elevord?</p> <p>Tid: 90 min. Lesestoff: Fattigdom (fn.no/tema/fattigdom) Arbeidsform: Individuelt arbeid og pararbeid. Plenum.</p>
<p>Konkrete mål:</p> <ul style="list-style-type: none">• få kunnskaper om fagord og begrep slik at de kan brukes selvstendig• kunne forklare muntlig/skriftlig om tre viktige forhold som fører til at fattigdom oppstår• kunne presentere og diskutere tre ulike løsninger for å redusere fattigdom	
<p>Læringsstrategier/undervisning:</p> <p>FØR</p> <ul style="list-style-type: none">• Førkunnskap – fritenking i par med startord• Førkunnskap – orientering i teksten• Vokabular (synonym og forklaring) <p>UNDER</p> <ul style="list-style-type: none">• Lesing med notatteknikk (frinotat, oppsummering, spørsmål)• Notater med fokus (post-it, spørsmål, kolonnenotat)• FoSS – Arbeid med spørsmål på ulike nivå• Målstyrt lesing• Les og si noe <p>ETTER</p> <ul style="list-style-type: none">• Skriftlig fokus: Vokabular og bearbeiding• Skriftlig fokus med strukturhjelp• Muntlig fokus; Spørsmål i ring	

FØR LESING

1. FØRKUNNSKAP – FRITENKING I PAR MED STARTORD

Hente fram bakgrunnskunnskap før vi ser på teksten.

Hva kan du om fattigdom?

Samtal i par med startordene i ruta.

Jeg vet at...

Jeg tror at...

Jeg lurer på...

2. FØRKUNNSKAP – ORIENTERING I TEKSTEN

Ta et raskt overblikk over hele teksten.

Kort parsamtale ut fra spørsmålene under.

- Hvilken type tekst er dette?
- Hva handler den om?
- Hvordan ville du lese teksten dersom du fikk styre lesingen selv?
- Hva er det som avgjør dine valg av læringsstrategier?

3. VOKABULAR

Les gjennom første del av teksten fra overskriften **Fattigdom** ned til **Hvem er fattige?** Merk av ord du mener elevene kan ha problemer med å forstå. Skriv dem inn i kolonnen slik som eksempelet viser.

ORD FRA TEKSTEN		FORKLARING
globalt		
fronter		
mediangrensen		

- Finn synonym til tre av ordene.
- Forklar tre av ordene.

UNDER LESING – fokus på lesestrategier

1. LESING MED NOTATTEKNIKK

Grappa deles i tre. Vi skal arbeide med teksten under overskriften **Hvem er fattige?**

- Deltakere i gruppe A: Noterer det som er viktig i teksten.
- Deltakere i gruppe B: Oppsummerer hovedinnholdet i teksten skriftlig.
- Deltakere i gruppe C: Lager spørsmål til teksten.

2. NOTATER MED FOKUS

Grappa deles i tre. Vi arbeider med fokus på/drøfting av ulike løsninger som reduserer fattigdom. Les teksten under overskriften **Hvordan bekjempe fattigdom?**

- Deltakere i gruppe A: Noterer 1-2 setninger på post-it lapp for hvert avsnitt og limer inn i teksten.
- Deltakere i gruppe B: Noterer i kolonnenotat og prøver å bruke viktige ord/fagord.
- Deltakere i gruppe C: Lager spørsmål til teksten som er knyttet til hvordan fattigdom kan bekjempes.

Spørsmål	Viktige ord/fagord	Formulering av svar
Hvorfor kan man ikke i alle situasjoner benytte samme strategi for å bekjempe fattigdom?		
Hva tror du er sammenhengen mellom fattigdom og konflikt?		
Hva forklares som "kjernen" i det som skal få et land ut av fattigdom?		
Hvorfor er tanken om "spin off" ikke så enkel som det kan se ut til?		

Utviklingssamarbeid og bistand: Denne teksten skal vi ta for oss i morgen.

3. FoSS - ARBEID MED SPØRSMÅL PÅ ULIKE NIVÅ

Vi leser teksten **Kritikk av bistand** og sjekker deretter nivået på spørsmålene.

1. Hvem er William Easterly?
2. Hva er det William Easterly kritiserer med bistand?
3. Hvorfor kan bistand være et verktøy for å kontrollere et annet land?
4. Hvorfor blir det satt spørsmålstegn ved giverlandenes motiv for å gi bistand?
5. Hva har vært hovedproblemet med privatisering av offentlig sektor i land som mottar bistand?
6. Hvordan kan store lån gjøre noen land til gjeldsslaver?

HISTORIEN OM ANNE – SPØRSMÅL PÅ FLERE NIVÅ

4. MÅLSTYRT LESING OG LES OG SI NOE

Forslag til lesing av **Veien videre: koordinert samarbeid?**

MÅLSTYRT LESING

Konkret beskrivelse av hva man vil elevene skal sitte igjen med etter å ha lest teksten?

EKSEMPEL:

Strek under teksten der du finner informasjon om tiltak for å bedre bistandsarbeidet.

LES OG SI NOE

Elevene arbeider i grupper. Hver gruppe består av 3 elever. Elevene deles inn i A, B og C.

Elev A leser først et lite stykke tekst. De andre på gruppa lytter. Når A har lest ferdig skal B

kommentere eller oppsummere det som ble lest. C kan bidra når B er ferdig. B leser neste tekstbit.

De andre på gruppa lytter. Når B har lest ferdig skal C kommenterer eller oppsummerer det som ble lest osv...

ETTER LESING

1. SKRIFTLIG FOKUS - Hvis målet er å øve bruk av fagbegrep og bearbeiding fagstoff:

Arbeide med fagord som skal inn i egenproduserte tekster – disse kan med fordel deles opp i små bolker. Bruk overskriftene fra artikkelen til hjelp i planleggingen.

Fattigdom

globalt problem, ekstrem fattigdom, relativ fattigdom, mangler grunnleggende behov...

Hvem er fattige?

færre fattige, Kina, rurale strøk, urbanisering, kvinner og barn...

Hvordan bekjempe fattigdom?

Infrastruktur, jordbruk, konflikt...

Utviklingsarbeid og bistand

Kritikk av bistand

Veien videre: Koordinert samarbeid?

2. SKRIFTLIG FOKUS MED STRUKTURHJELP - Hvis målet er å øve på å kunne presentere fagstoff skriftlig i artikkelform:

Innledning	Presentasjon og aktualisering av emnet.	krig, Syria, mennesker i Norge/andre steder, ulike typer fattigdom
Hoveddel	Hva menes med fattigdom?	globalt problem, ekstrem fattigdom, relativ fattigdom, grunnleggende behov
	Hvem er fattige?	rurale strøk, urbanisering
	Hvordan bekjempe fattigdom?	
Avslutning	Egen refleksjon over hva konsekvensene av fattigdom kan være.	

3. MUNTLLIG FOKUS MED UTGANGSPUNKT I FoSS - Hvis fokuset er å kunne diskutere fag muntlig:

SPØRSMÅL I RING (Her kan man også legge inn fagbegrep som skal brukes inn i diskusjonen)

- a) Hvorfor er det viktigere å fokusere på resultater av bistand og ikke på hvor mange penger som brukes?
- b) Hva skal til for at et individ skal føres ut av fattigdom?
- c) Hvorfor settes det spørsmålstegn med giverlandenes motiv?
- d) Hva tror du den kenyanske økonomen James Shikwati mener med at bistand fører til korrupsjon?
- e) Hvorfor er det viktig at rike land bidrar med hjelp til U-land?
- f) Hvilke faktorer kan føre til fattigdom for et individ?
- g) Hva skal til for at et land skal føres ut av fattigdom?
- h) Hva er problematisk med bistand?
- i) Hvilke konsekvenser kan det få for verden dersom det blir for store forskjeller på rike og fattige land?

Dette er en vanskelig oppgave, men man kan dele den opp i flere nivå. Som utgangspunkt for en fagsamtale er dette er god øving. For å gjøre denne oppgaven enklere, kan man dele inn spørsmålene i ulike nivå.

Type 1: Spørsmål du finner svar på i teksten...
Type 2: Spørsmål du finner svar på i teksten, men du må gjerne lete etter informasjon flere steder...
Type 3: Spørsmål som du må tenke litt over og som krever at du både henter informasjon fra teksten og fra deg selv...
Type 4: Spørsmål som krever at du reflekterer og uttrykker dine meninger...